

[Henry Christensen.]

til i Vesttyskland vil i hvert fald ikke blive formindsket ved det forestående regerings-skifte, og trods en voksende opinionsmodstand i Storbritannien fik den engelske premierminister på sin kongres forleden klar tilslutning til at fastholde Englands ansøgning.

Vi kan trods disse positive tegn naturligvis ikke have nogen sikkerhed for, at den tredje runde om udvidelsen af det europæiske fællesmarked lykkes. Men jeg tror, det engelske blad *The Times* har ret, når det vurderer, at mislykkede forhandlingerne i Europa for tredje gang om et udvidet europæisk marked, ville det derefter have meget lange udsigter. Europa ville lade store uudnyttede muligheder bag sig i forskningsmæssig, i teknologisk, i økonomisk, i produktionsmæssig og i anden henseende, hvis markedsopsplitningen kommer til at fortsætte.

Efter venstres opfattelse må Danmark nu være interesseret i, at såvel de nordiske som de europæiske markedsforhandlinger videreføres. Vort mål er ganske klart en så omfattende nordisk integration som led i en fælles europæisk markedsløsning som mulig.

Om sammenhængen mellem disse sæt forhandlinger, som der jo nogle gange har været rejst diskussion om, udtalte hr. Per Hækkerup som ordfører for socialdemokratiet sig i hvert fald meget stærkt ved den sidste debat, vi havde, da Folketinget skiltes her i juni måned. Hr. Per Hækkerup sagde dengang i kritiske vendinger over for regeringen følgende, der står i Folketingstidende 1968-69 sp. 8181-82:

„Jeg mener, det er nødvendigt at få tilvejebragt en sådan klarhed over regeringens holdning, ikke fordi mit parti er uenigt med statsministeren i det ønskelige i, at vi finder en fælles nordisk løsning også på vort europæiske tilknytningsproblem, men fordi vi, så vidt jeg ved, hidtil har fastholdt, også i de nordiske forhandlinger, som en forudsætning, Nordek-planerne byggede på, at der ikke derigennem skulle ske indskrænkninger i de enkelte nordiske landes muligheder for at få deres markedspolitik gennemført, som den hidtil havde været fastlagt.“

Det er i hvert fald en ganske klar udtalelse. Jeg kan erklære mig enig i de synspunkter, hr. Per Hækkerup ved den lejlighed på sit partis vegne gav udtryk for, både hvad angår det ønskelige, og hvad angår hans fremstilling af grundlaget for Danmarks markedspolitik. Afgørende er, at de nordiske forhandlinger føres på en sådan måde, at de ikke afskærer os fra et positivt resultat af forhandlinger om det europæiske fællesmarked.

Niels Helveg Petersen: I august i år udløb NATOs første 20 års periode. Hvert medlemsland kan herefter opsige traktaten med 1 års varsel og kan tage stilling til NATO fra år til år. Det radikale venstre har ikke den opfattelse, at Danmark i øjeblikket ved isoleret at tage skridt til en ændring af sin alliancepolitik ville bidrage til større sikkerhed for sig selv eller til større forståelse mellem øst og vest, men den 1-årige opsigelse giver os muligheder for ændringer, hvis og når forholdene i Europa ændrer sig afgørende.

Meget har ændret sig i tiden siden NATOs dannelse. Først og fremmest er der i årenes løb vokset frem en betydelig grad af gensidig forståelse mellem USA og Sovjet. Vægten forskydes herved bort fra militære overvejelser; de europæiske sikkerhedsspørgsmål er af politisk natur.

Danmark må yde selvstændige bidrag til at sætte gang i den politiske meningsudveksling mellem øst og vest og må udbygge sine egne tosidede kontakter. Mange forhold gør det vel vanskeligt at forestille sig et meget hurtigt gennembrud. Begivenhederne i Tjecoslovakiet er et af disse forhold. Men udviklingen mellem USA og Sovjet giver de europæiske lande større selvstændige muligheder for initiativer, og det er en klar dansk interesse at yde støtte til, at meningsudvekslingen mellem øst og vest kan komme så langt, at den kan organiseres i en egentlig europæisk sikkerhedskonference. Tanken støder selvfølgelig på mange hindringer, men Danmark må af al kraft bidrage til at overvinde dem.

Tysklandsspørgsmålet indtager her en ganske særlig plads. Kanslerskiftet i Tyskland vil ikke medføre nogen fundamental ændring af tysk udenrigspolitik, men vi kan